

TIDEVARVET
N:r 18: 1928

Det får ej förvanskas ledande artikel.

Påven och fascismens skola av Pier Guдро fortsätter i detta nummer.

Gymnastikspektrisen Elin Falk skriver om den tvingande nödvändigheten av förbättrad Fri-luftsvård i Stockholm.

I anslutning till Elin Falks artikel återger Tidevarvet några uttalanden om Platsförkännlig idrott!

Änkan i Pålshus av Ruth Persson.

Ungdomens väg är skriven av Wienertidningen Neue Freie Presse's korrespondent i Paris Elisabeth Jahnstein, som under titeln Pariser-Mosaikbilder söker ge en bild av den nutida franska ungdomen. Tidevarvet återger i detta nummer en av dessa bilder, som kommer att följas av flera.

EN BOK FÖR NUTIDENS KVINNA
om hennes fysiologi och hälsovård i alla åldrar

Kvinnohygien
av Prof. Kr. Brandt
Övers. av Vera W. Krämer
Illustr. Kr. 2:50
Wahlström & Widstrand

Svenska Eldbegängelse Föreningens Byrå
Normalstergat 7 A — Stockholm
Öppen 10-1, 2-4. Löfd. o. helgdagsaftnar 10-2

Eldbegäpplar — Begravningsförsäkring
Hälfemsanstaltningar — Umr
Kolvennämndor från 150 kr.

Varje förståndig husmoder län när sin tvätt till
Normalms Tvättanstalt
Riddaregat. 14. tel. 76426
Vi mottager allt slaga tvätt till platsens lägsta priser. Hämtas dagligen.
Specialitet: Stärktvätt

Ansiktsbehandling
Botande av hud-defekter.
Massage, Manicure, Pedicure

Alla ansikt. åo gymn.-dir. **Franska Hudskötselstiftelsen**
Acad. Scientif. de Beauté
10 Rue de la Harpe
Norr 43 44. Beställ till.

Påven och fascismens skola

II.
Vad som emellertid i än högre grad än »fascistiseringen» av själva skolorna oror de kyrkliga myndigheterna i Italien är den institution som här namnet Balilla, och den omständigheten att för dess skull numera alla hitintills befintliga barn- och ungdomsföreningar blivit upplösta.

Balilla var ett öknamn som bars av en femtonårig genuesare som 1746 genom sitt resoluta ingripande gav signalen till det uppror, varigenom hans födelsestad sedan lyckades befria sig från sina dåvarande herrar, österrikarna, och benämningen kom att tillhöra de unga fascisterna på grund av att några unga milanopojkar under striderna mellan kommunister och fascister själva liknade sig till denna yngling, som för generationer av italiensk ungdom stått som en frihetens och tapperhetens heros. På våren 1922 var Balilla och gossfascist synonymt över hela landet, och från den tiden stannar också de första försöken till fast organiserande av dessa blivande soldater för fascistens sak, vilka dock emellertid först i april 1926 och i januari 1927 fingo sin sammanslutning lagligt erkänd och slutligt bildad.

»Nationalistfrelsen Balilla för ungdomens fysiska och moraliska bistånd och uppfostran — — — det är den titel den sedan dess besitter, och genom den förstås klart dess syfte. Balilla är till för att under

den tid italiensk ungdom är fri från sina skolor omhändertaga den, och dels öva den i allsköns idrott, dels komplettera skolors mer eller mindre indirekta påverkan med ett direkt bönjande av de unga efter de typiskt fascistiska idealen och principerna.

Fascisterna i Balilla blir man i regel då man fyllt åtta år, men är man Romano Mussolini blir man det då man födes, och är man som till en och annan högre fascist händer det också att man kan bli det innan man nått den ovan nämnda åldersstadga. Och som Balilla kvarstår sedan den inskrivne tillförtion är då — — — om det är fråga om en gosse — — — han övergår att bli ärvärdigast, varefter han så till sist vill fyllda aderton får sin muskött och med avläggande av eden: »Jag svär att utan diskussion följa Il Duce's order och att med all min kraft, och om det behövs också med mitt blod, tjäna den fascistiska revolutionens sak.»

Är man flicka, uppflyttas man vid samma ålder — fjorton — från att ha varit »piccola italiana» till att bli »giovane italiana» och vid aderton blir man medlem i de fascistiska Fascistförbunden, men några särskilda privilegier innehåra just ej dessa förändringar.

Överhuvud är kvinnans ställning inom det fascistiska partiet f. n. ofantligt oklar. Under fascistens första år fingo kvinnor i alla åldrar aktivt deltaga i partiets liv och begagnade sig också i stor utsträckning av denna rättighet. Men då den nuvarande generalsekreteraren i fascistpartiet för två år sedan tog dess tyglar i sin hand, fick det kvinnliga elementet alltmör draga sig tillbaka. Att kvinnorna ej längre fingo tillträde till några som helst ledarplatser, faller av sig självt, men de blevo även — och det förninskade ögonblickligt antalet inträdesökningar — förbjuda att bära svart skjorta och att deltaga i fester, processioner etc.

Nu har emellertid igen en ändring skett framförallt i fråga om de allra yngsta flickfascisterna, men exakt angiva siffror olika rättigheter och skyldigheter, det tycks dock ingen vara i stånd till. I varje fall har det sista halvåret antalet av dem betydligt ökats, förra året i april vor det blott 87,013 och nu, ett år därefter, uppgå till 288,083. Varvid emellertid bör förhåvas att ökningen av de manliga ballionerna varit än större: från 430,000 ha de nämligen ökats till 1,020,000.

Medges bör det ju också att det är bra mycket mer som lockar en pojkbalilla. Flickorna, de få öva sig med för dem »lämpliga» idrottsövningar och f. ö. lära sig att laga mat

(Forts. 4 sid. 4.)

FRILUFTSVÅRD

av ELIN FALK

Särskilt i alla storstäder pågår sedan flere år ett intensivt, målmedvetet arbete för att skaffa medborgarna, ej minst kvinnorna, tillräckligt många och välordnade platser för kroppsvård i det fria. U. S. A. är utan tvivel föregångslandet i denna rörelse. Gymnastik, lek, idrott samt sol-luft-vattenbad bli allt mera erkända som nödvändiga hjälpmedel i arbetet för den kroppsliga som andliga folkhälsans förbättrande.

Av sakkunniga anses ett markområde på 3 kvm. per individ för friluftsgymnastik, lek och idrott vara ett minimumkrav. (Avståndet mellan bostads- och friluftsvägningsplats bör helst ej överstiga 500 met.). För jämförelses skull må nämnas, att efter denna beräkning har Köpenhamn 1,8 kvm. friluftsgymnastik-lek-idrottsplatser, Göteborg över 3 och Stockholm blott 0,28 kvm.* — Sol-luft-vattenbadanord.* Ar 1927, enligt Direktör M. Hammarberg.

ningarna kräva självfallet något mindre markområde.

En storstadsbefolkning som Stockholms med vana, sedan långliga tider, vid otillräckligt eller intet friluftsliv alls, behöver så småningom uppfostras till att erfara friluftsvårdens oerhörda betydelse för hälsa, arbetskraft och livsglädje. På de ställen, där friluftslivet är väl ordnat, har man följt taktiken: först gymnastik-lek-idrotts samt sol-luft-vattenbadplatser, sedan kraftigt, uttållig agitation för dessas användning. Denna taktik har visat sig vara utomordentligt effektiv.

Säkerligen är det ett riktigt påstående, att de friluftsgymnastik-lek-idrottsplatser, som f. n. finnas i Stockholm, ej äro nog frekventerade. Men detta torde bero på: 1) att de sakna lämpliga omklädnadsrum, dusch och tvättanordningar o. d.; 2) äro belagda med grus (som notorisk skodan i hög grad, dessutom vid torr och blåsig väderlek dammar

oerhört) eller med grästov, som ej till de nutida friluftsvägningsarnas påfrestande notation*, utan fort blir utsliten, lerig, dammande och föresten — varken under våren eller andra tider vid regnig väderlek får användas, för att ej gräsväxten skall hindras; 3) sakna inlägnad och tillräcklig vakt, en heist som avskräcker särskilt kvinnor från att använda dem; 4) äro alltför avlägsna belägna.

Stockholms friluftsvägningsanläggningar äro ej heller vidare lockande för

• Asfaltbeläggning, noggrant rephällen, kommer utomräns till allt större användning. Som exempel kan anföras, att staden Birmingham har 12 större asfalterade lek- och idrottsplatser samt planerar nya sådana. Englands månghundraåriga grästov, som ofta forslas lång väg för att inplanteras i större, för enbart tävlingar avsedda stadier, har blott medeltid den osmåttligaste och dyrbaraste skötsel bevaras i gott skick för dessa.

En svinaherde

Det märkvärdiga med den här lille historien var egentligen bara att den hände så precis utom allt det vanliga och inte var på minsta sätt viktig eller viktig, som ju annars det mesta, som händer en. Och på samma gång var den enda händelsen, som gjorde att det alla blev någon historia av, att man alldeles oväntat och plötsligt fick se i i vad som var mycket viktigt för en annan människa.

Vi skulle besöka svinhuset på gården. Det var en sådan aprilidag, när man går utan ytterkläder och solen kommer Jordan att dotfa och halantusarna som spilla utanför lagård och svinhus trampas ut i vårmörjan. För den som antingen har fått resa ifrån staden är det just oför-lämligt.

När vi kom in i svinhusets halakvinnor (förum med mjölkfärra och potatisben som just Karlsson ut från det inre med en mullsk i handen och hans tråkro smållte mot stenogolv. Han såg livligt och allvarsamt på oss och gick nästan triumferande bort och satte ifrån sig blinken.

De skulle just få mat nu, men det är bäst att vänta litet, annars skriker de. — Karlsson har liksom de flesta svinaherder undgått att på ett visst obehärligt sätt ta intress av sitt yrke. Fastän han är mager och inte alls slarvig eller smutsig, skulle man nästan kunna gissa sig till att han är svinokare. Hans sätt att titta upp med små vänliga ögon, själva hans tal förödar att han ägnat ett liv hägnings, trogn och framgångsrika arbete åt att värda sina svin. Till sin arbetshus har han en rund hatt av den form, som är vanlig bland dem som arbeta ute. Till och med godsägarna hatt antar efter någon tid den formen, om godsägaren är en som jordbrukare och inte förmedla ett eget arbete. Det är svårt att förstå hur en vanlig friluftstakt kan bli så till den grad platt och rund och blå, som om den aldrig haft någon riktig kulle, men sådana bli de och Karlsson hatt är intet undantag.

— Det har gått så bra med smågrissarna i år, vi har fått många. Om några veckor väntar jag 22 sugor till, men det finns bara 17 rum i hela huset. Han skrattar nästan skadeglatt. — Det är ett såkligt stort svinnet det här — men så är det också stor avd. — Han visar en varje blå, varje kull smågrissar, varje sugor. Vi frågar och han berättar hur de tycker om vassen, sedan man gjort vassemor av den och hur väl de behövs en snygg rastplan nu när det är så smutsligt på våren.

Svinnens egenskaper och tycken enligt allt kistare fram för oss. Och här vi efter ett litet samtal antingen berättar oss för att ej ägna sig Karlsson i dörren, tar adjö och säger: Ja, det gick ju bra, det här. De var alldeles nya. Men det var också några minuter föv tiden. Hade de fått vänta längre hade de nog skrikit. — Och han tar matinken och går igen.

Casa.
medborgarna. Strömbadet var förra sommaren liksom tidigare (skall det bli bättre i sommar??) oavvärdbart för människor med utvecklat renlighetssinne; Tranebergs- och Smedslättbadens bjuda kanske något bättre vatten. Erksdalsbadet borde ha det minst ore.

Kvinnorna i Stockholm äro mest vanlömda ifråga om friluftsanordningar. Kvinnorna ha ingen gymnastik- lek- och idrottsplats i det fria, intet sol-luft-vattenbad. På Ostermalms idrottsplats få de vissa tider i bland d vistas — omklädningsmöjligheterna m. m. äro emellertid där under all kritik. De ovan nämnda badanstalterna skänka ej ens den lämpliga avskildhet, som skulle kunna locka den större kvinnliga allmänheten till livlig frekvens.

En av de viktigaste samhälleliga uppgifterna i vår stad f. n. synes

(Forts. 4 sid. 4.)

Allt flera köpa i Konsum

Principen är där:
sunda varor i
sunda butiker.

KONSUMFÖRENINGEN STOCKHOLM

TIDEVARVET

Utkommer varje helgfri lördag. Slussplan 1-3, 2 tr., Stockholm.

UTGIVARE: Ala Nilsson. REDAKTIONSKOMMITTÉ: Elin Wägnér, Elisabth Zamm, Ilsevoris Hermlin. REDAKTIONSSKRIVARE: Curia Hermlin. Mottagningstid 10-12. Telefon Norr 4843. EXPEDITION: Telefon Norr 28243. Konstorskl 10-12 f. m. 1-4 e. m. PRENUMERATIONSPRIS: För helår kr. 6.--, halvår kr. 3.50, kvartal kr. 2.--. Lösningsnummer 15 öre. ANNONSPRIS: 1 text 20 öre per millimeter. Textsida eller särskilt begärd plats 25 öre

Stockholm 1928 Wahlströms Tryckeri Aktiebolag Storgatan 22

Det får ej förvanskas Allmosa eller arbetslön

Bevillingsutskottet har föreslagit en utredning rörande omläggning av utredningslagstiftningen och en därmed sammanhängande undersökning angående restriktionssystemets verkningar i nykterhetshänseende samt en jämförelse mellan detta system och andra länders, särskilt Danmarks, Norges och Englands.

Detta förslag hälsas säkert från de flesta håll med tillfredsställelse. Även om städerna, kanske särskilt Stockholm, anså sig kunna påvisa en förbättring i nykterhetslämningen genom d. s. k. Brattsystemet, har landsbygderna till övervägande del haft motsatt uppfattning. Med rätta har man anfört mot fördelningen av viss kvantitet, att den framkallar en viss ökning i spritåtgången — man vill försäkra sig om att ta ut så mycket man har rätt till. I varje fall skulle man önska ett system, som vare inriktat mera på att främja nykterheten och inte inskränkt sig till att söka förekomma i fulleri. Blott därigenom kan man tänka sig en varaktigt grund att arbeta på. Och det är att önska, att all omsorg ägnas en fråga av så allvarlig och genomgående betydelse. Samtidigt kan man icke underlåta att nämna — och det är särskilt påkallat nu inför valrörelsen — att nykterhetsfrågans etiska innebörd bör drögas ner genom att göra den till en politisk partifråga. Det är en skyldighet att ta avstånd från d. s. k. nykterhetsrörelsen, som använder nykterheten som slagord för att vinna röster och som brukar den till spritbrändria inom den politiska agitationen för att vinna mandat. Ingenting kan mera skada själva saken och dess intressen, och det är övrigt, att sådant får östör pådrag. Vilket resultat man än kommer till, och vilket system man inför, har nykterhetsarbetet ingen framtid, såvida man ej vill frigöra det från politiskt lycksöckeri och bygga på den årliga övertygelse — och den alltså — ur vilken det svenska folkets vördnadsljudande nykterhetsrörelse en gång värd fram.

I nr 16 av Tidevarvet finner man på ledarplatsen en artikel »Allmosa eller arbetslön», som nog överfärdligt åtskilliga af tidningens läsare förskallade både till innehåll och formulering. Det gäller »Norges kvinners» gländande av arbetarepartiet i Oslo begärn vid lönesättningen för kommunala tjänstemän om utredning av s. k. familjelön för de lägsta lönergrader. Norges Kvinder tror, att kvinnorna alla partier komma att hälsa detta förslag med glädje och förhoppning. Och Tidevarvets ledare kommenterar: »Dithin skulle vi alltså ha kommit efter alla strider om milt och kvinners löner, att införandet af familjelön vore lönsamt och därtill en lösning som vi skulle kunna med glädje. Det är i sanning att hoppas, att så icke blir förhållandet.»

Artikelförfattaren är tydligen inte närmare bekant med familjelörens syften och dess praktiska utformning att döma av följande frågor: »Skulle endast statens avlöningsförhållanden ordnas efter detta system, skulle staten bestämma grunderna för enskilda arbetsgivares löneöverklagelser skulle staten betala familjelön både till statsanställda och arbetstagar hos enskilda? Det sinnas under vore väl det enda möjliga. Annars skulle barnrika familjer ådrägg på något plats vill privata företag.» De sålunda undersökningen att döma av refererat endast vissa grupper av kommunalanställda. Svått jag vet, har inte på något håll systemet införts för statsanställda annat än genom mycket blygsamma bidrag mest under kristiden till familjeföräldrar. Däremot är på många håll familjebidrag genomförda för kommunala tjänstemän och, främst i Frankrike och Belgien, för arbetare i industrin. Arbetarna ha ofta mött arbetsgivarnas önskan att införa systemet, i regel förvaras också en hopp om besparningar men ibland i rent filantropiskt syfte, med krav på en statlig mera försäkringsmässig genomförd reform av lönen. Ofta har arbetarnas hållning emellertid varit rent avvisande med ungefär samma uttalande som Tidevarvets, att man inte ska blanda samman lön och försörjning. Det föreslår emellertid ännu en under de sist åren denna avseende hållning stått värd för de påtagliga goda resultat denna löneform visat, där den genomförs på ett ändamålsenligt sätt.

Problemet om de barnrika familjeföräldrarnas svårighet att få anställning har löst på ett som det tycks fullt tillfredsställande sätt. Arbetsgivarnas bidrag göras oberoende av om deras arbetare äro gifta eller ogifva och betalas till stora gemensamma kassor, som sen betala ut den del af lönen, som är barnbidrag, till familjerna ofta till mödrarna. Göras kassorna tillräckligt omfattande, blir det för arbetsgivarna likgiltigt, om de anställa gifta eller ogifva.

Detta om de tekniska svårigheterna. Det finns för den intresserade en rik litteratur i ämnet, Eleanor Rathbones arbeten bl. a., och 1924 har International Labour Office i sin serie undersökningar av löner och arbetstider en grundlig utredning av Family allowances. På svenska finns en i Hällegård

juni 1924 av undertecknad gjord kortfattad redogörelse för familjelönen i industrin, i tidskriften Fackföreningsrörelsen. Många och allvarliga invändningar kunna göras mot denna löneform bl. a. ur befolknings- och rasbiologiska synpunkter och man kan knappast kalla familjelönen ett arbetsbesparingsmedel. Man kan kunna kalla det ett närmande till rent kommunistiska krav på lön efter behov. Den har emellertid fått många för- och språkare bland nationalekonomerna såväl som bland arbetare och arbetsgivare. Inte minst ha kvinnorna väntat sig mycket av en löneform, som mera anpassades efter behovet och med rätta eftersom den inte bara lövade en bättre behovstillfredsställelse för familjerna utan också skulle underlätta såväl ett genomförande af det gamla kvinnoföräldralöna för män och kvinnor i samma arbete som möjligheten af en acceptabel form. Från vilken synpunkt man än kan angripa familjelöna, så kan man inte med skäl säga den som ett hinder för den lika lönen eller att den innebär ett hot mot den gifta kvinnans ekonomiska ställning, även om den kanske kommer att något motverka de gifta kvinnornas förvärfvarett mot hemmen. Tvärtom har man utan svårt att finna en lika lön för män och kvinnor rättvis än det nuvarande lönesystemet, som ger alla män familjeföräldralöner och alla kvinnor lönen avsedda för samma. Om inte familjeföräldralönen lämnas för familjeföräldrar, blir den lika lönen en lika schablonmässig lösning av försörjningsproblemet som de nuvarande lönerna, och anpassningen av lönen efter behovet smärre, eftersom mannen ha större försörjningsplikter.

Visst kan man säga, att lön och barnamt inte ha något med varandra att göra, men med lika stor rätt kan man säga, att det är ett civiliserat samhälles skyldighet att se till, att den uppväxande generationen beredes den bästa möjliga vård, och att inte föräldrarna straffas med ekonomisk misär för den tjänst de göra samhället. Kan inte industrin och arbetsgivaren över huvud betala löner, som räcka att leva på en i gemensamt familj, får det allmänna på ett eller annat sätt tråda emellan. Om detta sen sker genom någon form av försäkring mot familj eller genom en ändamålsenligare fördelning av tillgängliga medel på annat sätt, familjeföräldralönen är just ett kommoderna för skolor, läkarevärd sjukhus, kolonier, moderskapshjäl, konsultverksamhet etc. som en annan bättre fördelning skattevägen är. Och skattefördelning för familjeföräldrar, spelar ju inte så stor roll. Det enda som det andra är att så av ena arbetsförförstjänst till den andra barns, som Tidevarvet finner sig högt ordvärdt och egentligen, en synpunkt som iöndring och väl knappast värd närmare eftertanke kan hålla fast vid. Det är bara den skillnaden, att sker en sådan utbyggnad skattevägen, är det inte bara arbetsförförstjänsterna man delar ut bland andra barn utan också något litet av de arbetsfria förförstjänsterna.

»Vem ska betala kostnaderna?» frågas det. Ja, ett av de tilltalande dragen hos familjelönen är just att kostnaderna för det allmänna, där arbetsgivarna själva betala bidragen, bara bli kostnaderna för kassornas förvaltning som är mycket små. Tänker man sig en statlig utbyggnad av familjeföräldralöner, skulle kostnaderna utan tvivel stora, om bidragen skulle bli effektiva, men då kommer liksom i fråga om älderdomsförsäkringen besparingar på andra håll att uppväga en stor del av utläggningen, såsom sjukvård etc. och i ett fysiskt bättre släkte, som förkonats från fattigdomens värsta gränder, finge man förmögen tillbaka det uttagade kapitalet med rätta. Att man skulle kalla detta värt samhälle örtvärdt, för att det inte passivt finnar sig i hela den nuvarande omgående inkomstfördelningens ovisshet och grynhet, menar nog ändå inte Tidevarvet.

Liksom en familjelön skulle ge den lika lönen det berättigande den utan detta komplement i hög grad saknar, komme den att, förförigt genomförd, kunna ge de gifta kvinnorna en begynnande liten insats till det ekonomiska oberoende. Därför att den också i hög grad saknar flera oböjliga komplikationer behövs uppstå för att båda makarna ha förvärfvarett, och där bidragen till barnverksamhet och de gifta kvinnorna från förvärfvarett, bleve det antagligen, där kvinnans arbete bist behövs i hemmet, och där hon nu luckas ut antingen för att hålla nöden borta eller för att skaffa sig det oberoende hon finner lika nödvändigt som bröd.

Jag måste citera på nytt, trots längden »Man kan under vad det till sist skall bli för sorts människor i världen! De ska fodas med löd, och när de sedan växt upp bli de självsförsäkrade, olycksförsäkrade, arbetslöshetsförsäkrade, åldersförsäkrade, försäkrade för eldsvåda, svöld och försörjning m. m. sådant. De behöva öfver huvud taget inte alla sörja sig själva. Det fattas bara, att man också öfver huvud taget vill oduglighet, slakhet och dumhet. Då vore livet fullkomligt!»

Men är då inte hela vårt fria näringsliv byggt upp just på denna inkomstmässiga strävan att trygga sig och sin familj mot risker? Och även om den vore världsområdgöraren bleve så försäkrad, att hans ankomst till världen inte behövs vänta hans förfärdliga oböjliga ekonomiska svårigheter, finns det inte risker nog i livet att hårda bonom för den utan (vred) hårda kamp om levnadsbröd, han en gång ska ta upp, trots alla tankbara försikningar, ja också om den visst vore oböjliga försikringen mot dumhet vore möjlig? Eva Wigforss.

Redaktionen har icke kunnat finna att ovanstående inlägg bestrider de skäl, som i Tidevarvets artikel anföres emot familjelönen. Vi är icke heller så öfvertygade om arbetsgivarnas drag ska betalas till stora gemensamma kassor, vilka sedan ha att utbetalas beloppet, det är i full övertygelse att med värde tykratiska inrättningar, men då systemet ännu ej är genomfört i Sverige, torde man ha skäl att yttra sig angående olika eventualiteter. I själva principen ägnar oenkligen ett oerhört förmyndarskap för arbetsgivare och befattningshavare. Och väl genomförd skulle familjelönen kunna betala ut undanskjuta de barnrika familjerna. Och den skulle försäkra kvinnornas ställning. De gifta kvinnorna skulle hindras i förvärfvarett och man kom mycket snart att anså, att de ogifva kvinnorna behövs lägre lön än de ogifva kvinnorna. Ty det vore icke längre arbetet som värdt sin lön, utan förmågan till utgifter, som skulle underlättas.

MÖTESPLATSEN

Näsby-Solberg kretsen av P.K. hade torsdagen den 19 april anordnat ett förtäring förtäring Godtemplarsalen i Näsby med fröken Elisabeth Törn som talarinna.

V. ordfr. fru Ingeborg Rosen hälsade på Frisnämnda Kvinnors vägnar de närvarande välkomna och först och främst välkomna talarinna, som så älskvärdt ställt sig till förförande Fröken Törn talade öfver ämnet »Arbetslösa skolor och outnyttjade tillgångar». Det sakliga, intressanta och medryckande föredraget avslöjades av en talrik publik från olika politiska läger. Där sågoss män och kvinnor från arbetarpartiet, flera medlemmar ur den dagen förtäring »Näsby-Solbergs moderata kvinnoklubb» samt våra öga. Föredraget var sedan återgivet in extenso i ordtidningarna. Före och efter föredraget utfördes pianomusik av fröken Renée Spolén. M. O.

SAPONARIAS

Gyltande Silber

det MODERNA Silverpörmellett,

försilvrat Edert slöna kopparsilver samt föremål av koppar, mising, samt brons m. m.

Putsar, polerar och konserveerar Edert gamla äkta silver. Pris per flaska 3.50. Liten fl. 1.25. Finnes i färg, kemikalier, järn- och specialaffärer m. fl.

Partiager: GYLLING & Co. Regnerings, 12. Sthlm. N. 198 76

Advokat av Hugo Lindberg Ledamot af Sveriges Advokatsamfund. Kungsgatan 4, 6 tr. Hiss, Stockholm. Tel. 14799. N. 101 50.

Infördes genom Stockholms Tandläkareförning Tandläkare Birgit Stenström Götgatan 55, mottagn. 10-11, 6 och efter öfvensk. Söd. 90 55

Tandläkare Set Hedlund Stureplan 13 (D. Näs hus) Tel. 12047 Mottagningstid 4-5 em. Kostnadsfri rådgörning

Massage, Bad, Kvarterlampor. David Bagarevats 12, III (hiss), 113 33. Margit Nilsson. Lisa Odqvist. Gymnasietidrickor

Massage sjukvymastik. Bad, Kvarterljusbehandling, Marta Nilsson, Söndagsgatan 2, III, hiss, tel. Öst. 97 23

ALMA AXELSSONS Förlösningshem Lindgatan 19, mottagar smärkod, även för längre tid. Tryggv. o. egen värtek. Tel. 77824

Engelbrekts Sjuksköterskebyrå ansk. ev. sjuksköterskor och enkla, även barnsköterskor. Vallhallaväg. 18, 86181, N. 241 13

Gymnasietidrickor av tråk till alla åldrar, av tryk på beställning. Barn tillgå. av N. F. K. Livsöyker för smår och vuxna. Promenadodden bredare o. smalar med en utan klack, finnes och kan beställas i

Anna Ahlströms Manufaktur och Kortvaruaffär, Ödögatan 95. Tel. Sö. 31 184.

DUCHATELLER från kr. 35. Chälslonger 25 — Hälldöljor 60 — m. m. Danieleson, Melarg. 6. Tel. Sö. 766.

Advertisement for Sjukvårds- och Förbandsartiklar. Includes text: Klirurgiska Gummivarer, Bandager alla slag, Elektriska Hjälpapparater, Induktionsapparater, Åderöfverlåtningar, Brännkåsar, Ruggbällare, Grossskrokarer och Ördlar, Bräskållare, Lungskyddare, Skötkämnar, Liggöddor, Dambindor, Barnvårdsartiklar alla slag m. m. Besök eller tillfråg. etc. Hjälpredor kataloger gratis. Magasin Special Vestergångsgatan 66 (Vedst. i Fosang) Birger Jarlsgatan 9 STOCKHOLM

Berliner Bock Dricka Damernas Favoritdryck. Måltidsdryck. RÅSUNDA BRYGGERI A. B. Tel. Hagalund 10. Postadr. Råsunda.

Hällegård Telefon Skårsåtra 4. — Vackrum lediga nu genast.

Rosstorp Telefon Rönninge 258. — Lämplig rekreationsplats.

Olga Eldmahl Modemagasin Kungsgatan 53. Tel. 10851 STOCKHOLM.

SIGURD LIDIN MÅLARE — Cleveländ 1 B Ordertelefon: 8 fm. — 7 em. Norr. 20777 Efter 7 em. Best. Norr. 1963 Verkstad Sö. 12523 Ulfar Runns, Fams, Skyle, och Möbeldesign. På entreprenad eller löpande räkning Kostnadsfri och arbetsförföring på begäran kostnadsfritt Godigt arbete — Humana priser

Nytt Sidenklädda Nytt Möbler tvättas på metod utan att klädslen avges. Renoveringsstället. Tel. 31825 10644.

En annons

TIDEVARVET träffar den publik Ni söker. Annonsera i vår tidning.

Friluftsvård

Fort. fr. sid. 1.)

mil vara att bereda dess kvinnor goda möjligheter att idka friluftsliv. Det är sannerligen på tiden, att Stockholms kvinnor få erfara det livets härligheter! Kvinnornas hujande i detta avseende skulle säkerligen komma att betyda mycket också för barnens och ungdomens utveckling efter mera sunda linjer.

Doktor Ada Nilsson, ordf. i F. K. C. F. K. har inom dess styrelse framkastat tanken på huruvida inte årets avkastning (400,000 kr.) av Danellifonden skulle kunna användas till en friluftsgymnastik- och idrottsplats för kvinnor — inklusive friluftsbassäng med varm- och kallduschar, sol-luft-bad samt här för efterlindiga byggnader.

En utmärkt idé!

Skulle ifrågasvarande summa ej räcka till för samtliga dessa anordningar, kunde en komplettering av dem efter hand följa — med understöd av Danellifondens avkastning också senare! Lämpligast vore kanske under dylika förhållanden, att simbassängens byggande uppskötes, men att plats reserverades för dess senare anslutning till sol-luft-badområdet och duscharna.

Som lämplig plats för ifrågasvarande anläggning kan tänkas »Gärdets» (väster om Värtavägen och söder om »statermagasinet») eller området norr om Östermalms idrottsplats.

F. n. finns särskilt en kvinnoorganisation, Svenska Kvinnors Centralförbund för Fysisk kultur (S. K. C. F. K.), som kunde biträda vid berörda anläggningsplanering och fullföljande. Särskilt skulle också många andra kvinnoorganisationer kunna utnyttjas till att hjälpa sluta upp kring detta projekts förverkligande.

Självfallet är den föreslagna friluftsanläggningen blott ett första steg framåt. Den bör efter hand kompletteras med mindre anläggningar av samma art i stadens olika delar och i dess närhet.

Det är för övrigt också på tiden, att hela Stockholms friluftsliv förstärks och klökt planeras efter nutida hygieniska krav. Betydelsefulla markområdens användning öppnarligen under diskussion. Alltjämt växa även nya bostadskvarter upp i olika delar av staden, synbarligen utan att de styrande tänkt på att till ett hygieniskt sådant hör i våra dagar en mindre lekplats för småbarnen. Dessa måste nu oftast hålla till på smusliga gårdar, på gator eller gränder! Nya skolor och andra läroanstalter uppföras utan lämpliga friluftsanordningar, stora industrianläggningar o. d. likaså.

F. n. är det exempelvis oerhörd viktigt, att »Gärdets» med närliggande skogsområden, ett av de få ännu obebyggda, mera centrala markområden i Stockholm reserveras i största möjliga utsträckning för framtida parkanläggningar, flera friluftsgymnastik- och idrottsplatser och sol-luft-badanstalter. Redan nu är »Gärdets» en omtyckt rekreationsplats för äldre och yngre medborgare. Särskilt sommarkvällarna myllrar det av idrottande gossar och män.

Skulle inte stadens styrande tillsammans med statens maktyndigheter, ovan alla partipolitiska strider, kunna inrikta sig på att, med senare avkastning av Danellifonden, ordna hela Stockholms friluftsliv på ett tillfredsställande sätt? En bättre användning av ifrågasvarade donation, då det gäller stadens förskolorna och hygieniens befäringande, låter näppeligen tänka sig.

Påven och fascisismens skola

Fort. från sid. 1

och laga kläder, sköta småbarn och vårda sjuka, men pojkarne de få flyga och rida, åka skidor och — om somrane — ligga upp i bergen eller fara till sjöss, köra bil och skjuta, ligga i fältläger och leva veritabelt soldatliv. De få också utbildna sina tilläventyrs befintliga praktiska och konstnärliga anlag; de praktiska Casa del Balilla, som de italienska städerna nu tävla om att bygga, och som väl att märka äro till endast för de manliga ballilorna, ha utom bibliotek och gymnastiksalar och stora salar för fester och sammankomster också verkstäder av olika slag: för blivande målare och snickare, för mekanici och flygflygare, för arkitekter och jordbrukare etc. Verkstäder och laboratorier som f. ö. äro utrustade med alla tänkbara moderna hjälpmedel och de sitta under ledning av de skickligaste lärare som det varit möjligt att uppträda.

Vad har nu påven mot denna mångsidiga utbildning? Jo, först och främst det att, som sagt, till förmån för Balilla alla andra, och följaktligen också alla kyrkliga barn- och ungdomsföreningar fått stryka på foten. Yrkeskolor och sportföreningar, läsecirklar och diskussionsklubbar har Vatikanen med stort mod och dryga kostnader organiserat runt om i landet — nu äro de alla portförbudna, och kyrkan har därigenom berövats ett grepp över de unga som i alla tider varit svartsjukt ängslig om att besitta. Och för det andra, den skall utan möjlighet till ingripande äse att i stället för dess undervisning — ty man får ej glömma att hitintills i exempelvis en italiensk boyscouts liv religiösa studier och andaktsövningar spelat minst lika stor roll som de fysiska prestationerna — kommer ett inlärande av maximer och äskiter som den helt ogillar.

Även ballilorna ha ju sina andaktsövningar och varje legion därav äger ett bestämt antal kaplaner — det är visserligen sant, och däröver har påven uttalat sitt gillande, men vad han däremot icke gillar är den nationalisms religion, som samtidigt och eftertryckligt bringas de små blivande fascisterna.

Den nuvarande påven ansågs vid sitt tillträde som påve vara en italiensk nationalist av renaste vatten, och det var därför hans val i Italien hälsades med så stor tillfredsställelse. Det har emellertid visat sig, att är det något han kämpar ivrigt för så är det Edith Cavells berömda sår, och att hans älskingsidé är bildandet av en vit international, ett alla länder omfattande broderförbund vilande på mycket långt gående demokratiska grundsatser. Inget återkommer han så ofta till som till brännmärket av vad han kallar »pöbelsk nationalism» och till påbennandet om att kyrkan mot Cesareans förklaring: den som vill freden skall rusta för kriget alltmjtt sätter sin gamla sår: den som vill freden skall rusta för freden.

Men av de unga ballilornas förnämsta bud lyder: minns att du aldrig får tro på den »eviga freden».

Plats för kvinnlig idrott!

Tidevarvet har med anledning av fröken Falcks artikel hört sig för hos stadssekreterare Hildebrand om möjligheterna att kunna använda Danellifonden till en idrottsplats för kvinnor. Hr. Hildebrand bekräftar att det i Danellifondens bestämmelser står bl. a. att den skall användas till huvudstadens förskolorna, till befolkningens höjande i intellektuellt avseende samt förbättrande av dess hygien. Så att nog går det. För övrigt kan man emellertid ännu inte veta något om hur fondens avkastning kommer att användas. Det är inte ens bestämt vilket borgarråd som får saken till behandling, eftersom så många olika områden beröras i bestämmelserna. Det är första gången i år som någon utdelning skall ske, avkastningen har nämligen i år för första gången uppgått till 400,000 kr. sedan den plats som rynde allra minst 2, behövt 4 handbollsplaner, löpbanan samt minst 2 längdbanngreppar och en plats för höjdhopp. Storleken f. ö. finge väl bli beroende av hur pass kostant ett lördningsställe av marken skulle bli.

Som önsksamt skulle man vilja uppställa en plats som rynde allra minst 2, behövt 4 handbollsplaner, löpbanan samt minst 2 längdbanngreppar och en plats för höjdhopp. Storleken f. ö. finge väl bli beroende av hur pass kostant ett lördningsställe av marken skulle bli.

Idrottsintresset är för övrigt ganska stort i de mest skilda samhällslager, bland affärsanställda och i verken inte minst. Kom vi bara i gång skulle det nog gå fort. Huvudsaken är just att det inte är för långt till idrottsplatsen. Det brukar svaras att flickorna kan gå ut och gå, om de vill ha motion. Men det är långt till några skogar att gå i, dit går man kanske en gång och inte mer. Det blir en helt annan sak när man har sina sportgrejor och klubbom, där man klar om sig, till hands. Då kan det bli av var dag. Och det blir allt nödvändigare allt eftersom arbetet för de flesta människor blir alltmera företags. Då behövs särskilt väl utrustad och omväxling.

Det är otvivelaktigt att människor ännu inte som hans »helgon» uppsattas de unga krigarna från Curtatone och Montanara och »de oräknliga» som från 1915 till 1918 lämnade skolorne för skyttegavarna och gingot till stormen under ropet: »Leve Italiens», som första paragraf i hans katekes står: »Allt för Italien, Italien över allt annat», hela hans utbildning går ut på att göra honom beredd till »nästa gång».

Ea ena sidan stölen upphöjd till »gudomlig institution», statsborgaren som visserligen erkänner de religiösa lagarnes berättigande men betraktar dem som gällande ej för denna tillvaro utan för någon obeständ därefter. I den andra ett kyrkoöverhud som hävdar sin kyrkas utslutande rätt till andlig uppfostran och förnekar att de borgerliga lagarne. laguden kunna ställas över vad han kallar de gudomliga — motsatsställningen kan ej gärna vara skarpare.

Färligare kan ej heller någon opposition vara än den som nu inlett från påvestolen, ty för det första plägar den institutionen, då den en gång börjat, ej je tappat, för det andra har den med striden mot fascistisk syn på uppfostran och fascistiska statsideal begått striden mot fascistismens teoriöverhud Pier Guadri.

Billigare och därtill Bättre än andra tvättar jag.

Se här Tvättbjörns bevis:

Den tvättkraft
och sammansättning som finns i Tvättbjörn — finns icke i något annat tvättmedel. I Tvättbjörn ingår nämligen en kemiskt ren Olein-tvål, som inte finns i något annat tvättpulver — samt 4 andra, de bästa ämnen.

Och därtill —
Helios fyller inte sina paket med 30 & 35 procent — det är tredjedelen — vatten, som finns i andra tvättpulver — bundet i sodan. Tvättbjörn är ett koncentrerat, värdefullt fabrikat.

Att de svenska husmödrarna skola t. ex. köpa vatten från Tyskland för 2 kr. pr kilo anse vi onödigt och dumt.

Och vidare —
I Tvättbjörn finns inga för tvätten skadliga saker — icke ens det sönderskärande vattenglas som finns i alla andra självverkande tvättpulver — både svenska och tyska — intill 5%.

Varje husmor, som är rädd om sin tvätt — sin tid — sina pengar — tvättar alltid med Vita Tvättbjörn
— som tvättar bländvitt för 5 öre pr kilo.

fält klart för sig att det faktiskt inte finns några allmänna idrottsplatser att tala om i Stockholm. Jämfödes med den bristen går också bristen på ordentliga lekplatser vid skolorna, Flickskolorna är särskilt illa bestodde, de ha i allmänhet bara en liten stengård eller en liten sandgröpp eller ingenting alls.

Direktör Erik Bergvall på Stadion vill till alla delar instämma med fröken Falcks förslag. Särskilt framhåller dr. Bergvall nödvändigheten av att kvinnorna får egna idrottsplatser. Dels eftersom deras läggning av naturen är så olika männens. Deras kroppsövnings måste därför läggas på ett annat sätt och i stort sett bli lekbetonade. Detta kräver en annan indelning av idrottsfälten och utrustningen för övrigt.

Desutom är det otvivelaktigt för flickorna att vara samtidigt med män. Deras idrottsövningar är ännu ofullkomliga, låt oss säga diletantiska. De utstås därför för hän och löjloje av jämningliga manliga åskådare eller av de ynglingar som övar samtidigt, och som inte gjort klart för sig att det är alldeles naturligt att flickorna inte är t. ex. hoppa så bra som pojkarne. Alla sådana omständigheter verkar i högsta grad stridande på de kvinnliga idrottsövningarna.

Härtill kommer att de inte har så mycket som ett eget avlägsningsrum. De får kanske genom halva staden i sina sportkläder med en kappa över och efter övningarna finns det inte möjlighet till en dusch, när de är varma och svettiga, utan de får gå hem eller till sina skolor för att klla om sig. Man kan ju inte begära att de ska duscha och byta om till blötdand pojkarne.

När vi är överens om att idrott är lika viktig för kvinnor som för män, så inte minst ur det uppväxande äkthets synpunkt — måste vi också se till att ordna deras idrott under dylika former och framförallt anpassad efter deras särskilda krav.

Som bekant kommer Sverige att i år för första gången skicka en kvinnlig trupp att deltaga i Olympiska spelen. Vi frågar Dr. Andrea Andren-Svedberg om träningsarbetet.

Sedan i höstas är den kvinnliga idrottsen omhändertagen av Svenska Idrottsförbundet. För själva organisationsarbetet är tillsatt en kommitté med representanter från Svenska Idrottsförbundet, Svenska Kvinnors Centralförbund för Fysisk kultur samt förutvarande Kvinnliga Idrottsförbundet, som nu skall upplösas. Dr. Svedberg är tillkallad som medicinsk expert att deltaga i organisationsarbetet. För att skaffa sig erfarenhet på friskövningens områden — som i stor utsträckning är genomföra i Tyskland och Norge — har Dr. Svedberg undersökt de tränande flickorna. Vi ha dock ännu inte kommit längre än till friskövning enligt vissa formulär för deltagare i Olympiska spelen eller svenska mästerskapsövningarna.

Ett 30-tal flickor har sedan februari tränat i Stockholm, först med gymnastikprogram och vidare med allmän idrott omfattande 5 grenar, löpning 100 m. och 800 m., häcklöpning, höjdhopp samt diskuskastning.

Fotlign kommer en 8—10 deltagare att skickas från Sverige. Ännu vet man inte mycket utan får avvakta uttagningsrängarna i slutet av maj. De svenska flickorna är på alla punkter fägre än världrekorden. Men eftersom vår kvinnliga idrott är så ny faller rekorden snabbt. Möjliga utskick skulle vara i 800-meterslöpning och höjdhopp.

Vi har alltså vissa fördelar till gentemot den kvinnliga idrotten. Flina det också några möjligheter att få mark uppläten till en idrottsplats, utan Dr. Svedberg, det må vara i Hagaparken. Iid bundstillsättningsområdet, på Djurgården eller mera centralt, skall vi nog se till att skaffa pengar till dess istandsättning.